

Trädgårdsmästarna och den viktiga konferensen

För många år sedan fanns det ett land långt bort i norr som var känt för sina underbara trädgårdar. Människor från hela världen kom till landet för att beundra och studera dessa trädgårdar. Det ordnades konferenser och möten och skrevs artiklar om de vackra trädgårdarna och växterna som fanns där.

Alla som kom på besök uttryckte beundran för hur välsköta de var. Varje planta, buske och blomma strålade av liv och kraft. Kungen som ägde trädgårdarna var stolt över att hans land på så sätt blev känt i världen och fick ett gott rykte.

Kloka män hade skapat trädgårdarna – kvinnor skötte dem

Från början hade kloka män skapat trädgårdarna och gett förslag på de blommor och buskar som nu växte där. Men trädgårdarna sköttes inte av männen utan kungen hade utnämnt flera hundra kvinnor till att vara trädgårdsmästare.

Människorna i landet blev förvånade över att kvinnor fick detta uppdrag och inte män som man annars var van vid. Men kungen sa att de här trädgårdarna var hans ögonstenar och han ville att de skulle skötas med samma omsorg som mödrar skötte sina barn.

Alla såg att kungen hade gjort ett gott val. Ingen kunde sköta trädgårdarna med större omsorg än dessa kvinnor som älskade sina trädgårdar nästan mer än vad kungen själv gjorde. Allt efter-

som tiden gick lärde sig trädgårdsmästarna alltmer, de lärde sig växternas namn och vad som var bra för den ena eller andra plantan, hur nya plantor skulle skyddas för frost, hur vissa blom-

Trädgårdsmästarna hade gärna deltagit i konferensen och berättat om allt vad de lärt om sina trädgårdar.

mor behövde mycket vatten och andra lite.

Trädgårdsmästarna träffades ibland

Därför ett debattinlägg i sagans form

Som sjuksköterska med många års arbete inom övergripande barnhälsovård har jag formulerat mina reflektioner omkring uppläggning och innehåll av MFRs konferens »Barnhälsovårdens betydelse för barns hälsa» i sagans form.

I Platons »Dialoger» förekommer ett samtal mellan Sokrates och Evtyfron. Sokrates vill att Evtyfron skall ge en definition på begreppet »fromhet». Evtyfron svarar med att ge ett exempel; någon definition kan han inte ge på ett meningsfullt sätt. I Tove Janssons berättelse »Pappan och havet» sitter pappan tyst för han har så mycket att säga.

På samma sätt har jag svårt att med

några ord formulera varför en konferens om barnhälsovårdens betydelse självklart borde haft med eller kanske till och med utgått från de tankar och det arbete som i så stor utsträckning utförs av sjuksköterskor.

I dag är vårdvetenskap en accepterad disciplin med utveckling av tillämpbara forskningsmetoder. Inget av detta finns med i dokumentet. Helheten är som bekant mer än summan av delarna.

Konferensen sysslar med dessa delar, medan helheten – väven –, dvs det arbete och den kunskap som sjuksköterskorna representerar, inte finns med.

Mirjam Johansson

ILLUSTRATION: AIRI ILIUSTE

Författare

MIRJAM JOHANSSON

FoU-sjuksköterska, Primärvården
Göteborg
mirjam.johansson@vgregion.se

ANNONS

”Så började konferensen och slutade konferensen. Trädgårdsmästarna som gärna velat berätta om sina trädgårdar var inte bjudna och förstod att de nog missuppfattat det hela.”

efter arbetet vid dagens slut och samtala med varandra om sina växter.

Har du tänkt på, sa någon, att många plantor faktiskt mår bäst i skuggan fastän de visa männen har sagt till oss att solen är så viktig.

Ja, sa en annan, visst har jag märkt att både för mycket och för lite sol kan förstöra den finaste plantering. Det är ju det som är konsten med att vara trädgårdsmästare att veta precis vad varje växt behöver. Så samtalade man med varandra och lärde sig alltmer om hur man sköter en trädgård.

De visa männen kom på besök

De visa män som anlagt trädgårdar-na kom ibland på besök. Då berättade trädgårdsmästarna om sina växter och gav förslag om hur trädgården skulle kunna göras ännu bättre. De ville ha små växthus för de nya plantor som kungen hade köpt från varmare länder.

Trädgårdsmästarna ville också lära sig mer om dessa växter så att de skulle kunna ta väl vara på dem och få dem att blomma som de gjort i sitt eget land.

När man hade besök i trädgårdarna var det lätt hänt att plantorna blev nedtrampade. Därför ville trädgårdsmästarna ha lite nya gångar i trädgården som ledde förbi de ömtåligaste växterna.

Så bestämde de visa männen att det

skulle anordnas en konferens. Den skulle handla om trädgårdsskötselns betydelse för växterna. Vad bra, tänkte trädgårdsmästarna, nu när vi lärt oss så mycket av våra trädgårdar och varandra så kan det ju bli en fantastisk och spännande konferens. De var också intresserade av att få lära mer om alla dessa nya växter med färggranna blommor som de inte skött förut.

Konferensen planerades

Konferensen planerades. Arkitekter inbjöds. Botaniker inbjöds. Experter på växtexperiment inbjöds. Men inte nog med det. Pistillexperter och bladexperter och jordexperter och bevattningsexperter inbjöds också.

Så började konferensen och slutade konferensen. Trädgårdsmästarna som gärna velat berätta om sina trädgårdar var inte bjudna och förstod att de nog missuppfattat det hela. Men, tänkte de, det skall bli spännande att få ta del av vad som sagts om »de nya växterna».

Efter konferensen skrevs en hel bok. Trädgårdsmästarna läste och läste, men de inte hittade de vad de sökte. Det här är inte för oss, sa de till varandra. Här finns inget om hur vi skall hantera försurningen som vi ju alla har problem med. Och inget om vad vi gör med den eländiga mossan. De nya växterna då? Inte ett ord om dem. Och spadarna och räfsorna som vi använder, ska vi fortsätta att använda dem? Börjar de inte bli lite väl gamla? Det är ju faktiskt några av oss som hittat lite modernare modeller, det borde kommit med.

Konst att vårda en trädgård

Och inte en enda bild finns med i boken. Hur kan man skriva en bok om trädgårdsskötselns betydelse för växterna och inte visa en enda bild? Det är ju omöjligt. Det är ju genom att se på växterna som vi vet hur dom mår. Inte genom att räkna dem eller veta namnen på dem.

Minns du överträdgårdsmästaren från andra sidan havet, sa någon. Hon som lärde oss att i en trädgård skall man använda alla sina sinnen – »se, lyssna, lukta, känna och smaka». Konstigare än så är det inte. Men det är ju det som är en konst, sa en annan.

Och hur visar man sin konst? Inte genom att skriva om den i alla fall, sa en av dom äldsta trädgårdsmästarna. Det är det jag alltid sagt. Min trädgård kan bara upplevas. Bara den som vill gå in genom grinden, ser alla växterna och hör mig *berätta* om hur de små blivit stora förstår vad en trädgård är. •

Claes Sundelin svarar:

Ej styrkt att screening för autism ger resultat

Det är glädjande att MFRs rapport väckt så stort intresse och att många debattörer hört av sig till Läkartidningen.

Riksföreningen Autism tycker det är fel att konferensen inte kom fram till en rekommendation beträffande screening av autism. Skälen var följande: docent Karin Sonnander, avdelningen för neuropsykiatri, Ulleråkers sjukhus, var föredragande i frågor kring tidig upptäckt av allmänna utvecklingsstörningar. Underlaget blev sedan föremål för diskussion och slutsatser från en av konferensens arbetsgrupper. Någon specifik diskussion om autism förekom ej.

Konklusionen blev att det inte förelåg evidensbaserat stöd för riktad screening för dessa grupper. En fortsatt uppföljning av alla barns utveckling genom kontroll av att barnen passerade sina utvecklingsmilstolpar med hänsyn till fin- och grovmotorik, språk och kommunikation samt social utveckling befanns dock motiverad i syfte att kunna följa barns utveckling över tid.

Underlaget finns publicerat i en internationell rapport från konferensen [1, 2]. Sonnanders genomgång upptar 82 referenser. Docent Peder Rasmusen, barnneuropsykiatriska enheten, Göteborg, deltog i konferensen och förordade i detta sammanhang inte selektiv screening för tidig identifikation av autism.

Viktigt sprida kunskaperna

Av föreningens inlägg framgår att sen diagnos ofta beror på att man inte tar

Författare

CLAES SUNDELIN

barnhälsovårdsöverläkare, Akademiska sjukhuset, Uppsala, ordförande för Medicinska forskningsrådets konferens om barnhälsovård.